

Kommunal- og regionaldepartementet
Postboks 8112 Dep

0032 OSLO

Deres ref.:

Vår ref.

Dato:

Sak/dok.: 12/04006-2

10.10.2012

Ark.: 008

Høringsuttalelse - forslag til endringer i inndelingsloven

Vi viser til brev datert 26.06.2012 om offentlig høring av utkast til endringer i inndelingsloven.

Generelle bemerkninger

Lovteksten og momentene som er omtalt i høringsnotatet gjelder for det meste økonomiske og administrative spørsmål knyttet til endringsforslagene. Kartverket savner i så måte en forankring i loven for å sikre at Kartverket blir tidlig involvert i kommuneendringsprosessene, slik at Kartverket kan ivareta de mer praktiske og matrikulære delene av prosessene på en god og ensartet måte. Konkret gjelder dette hvor Kartverket er involvert som

- ♦ sentral matrikkelmyndighet (jf. matrikkelova § 5a sammenholdt med matrikkelforskriften § 1)
- ♦ sentral tinglysingsmyndighet (jf. tinglysingslova § 1)
- ♦ ansvarlig for ajourhold og oppmerking av administrative grenser m.m. (jf. riksgrenseloven, inndelingsloven m.m.)
- ♦ ansvarlig for det sentrale stadnamnregisteret (SSR)

Inndelingsloven definerer flere "endringstyper"; sammenslåing, grensejustering, deling og "splittsplising". Alle disse variantene betinger blant annet endringer i matrikkelen med hensyn til kretsopplysninger, adresser og ommatrikuleringer. Det kan også bli nødvendig å dele eiendommer og ta i bruk nye gårdsnummerserier. Etter matrikkeloven skal kommunen søke Kartverket om tillatelse til større endringer i eksisterende gårdsnummerinndelinger eller oppretting av nye gårdsnummerserier, noe som typisk skjer ved endring av kommunegrenser evt. sammenslåing.

Matrikkelen er et kjerneregister, en av de fem felleskomponentene som samspillet i våre digitale offentlige prosesser bygger på. Dette innebærer at mange aktører er avhengige av at opplysningene som hentes fra matrikkelen er korrekte og oppdaterte. En slik aktør er for eksempel NAV, som blant annet er avhengig av at en kommunesammenslåing er gjennomført i matrikkelen innen 1.1. det året sammenslåingen finner sted.

Endringer av innhold i matrikkelen, kan også medføre at det må gjøres tilsvarende tilpasninger i tinglysingsregisteret. Dette gjelder blant annet ved kommunesammenslåinger. Kommunesammenslåinger er samlet sett en meget krevende prosess rent datateknisk.

Kartverket trenger derfor god tid til å planlegge dette for at det skal bli en god prosess, med rett resultat til rett tid.

Kartverket bemerker videre at partene, i alle andre endrings saker enn kommunesammenslåinger, på forhånd bør definere hvem av kommunene som skal føre endringene i matrikkelen, dvs. hvem som er lokal matrikkemyndighet. I tillegg kan det være aktuelt å definere frister for når kommunene senest skal ha rekvirert eventuelle oppmålingsforretninger og ført de aktuelle endringene i matrikkelen.

I det videre følger konkrete merknader til nærmere bestemte punkter og problemstillinger i høringsbrevet. Vi har notert oss enkelte trykkfeil og språklige feil i utkastet. Vi kommenterer imidlertid bare disse i de tilfellene der feilen kan føre til uheldige misforståelser.

3. Samtidig deling og samanslåing (splittsplising)

Departementets vurderingar

Side 18 - nykonstruksjonen *splittsplising* fremstår som en fornuftig term for særtilfellet oppdeling og deretter sammenslåing med andre administrative enheter.

6. Avgjerd om utgreiing. Endring i delegeringa til fylkesmannen

Departementets vurdering

Side 27, avsnitt 9: "*Skiljet mellom større og mindre saker*". Kartverket er enige i at dette skillet bør oppheves hvis man ikke har noen klar og entydig definisjon på hva som er en mindre og større sak.

Framlegg til endringar i delegeringsforskrifta

Punkt 1

Selv om kommunene (to eller flere) er enige om en justering av grensene dem imellom, bør noen andre overprøve om denne grenseendringen er fornuftig eller ikke. Derfor bør ikke fylkesmannen uten videre fastsette en slik grense etter kommunenes forslag, slik som skrevet i punkt 1. Selv om Kartverket ikke skal ha noen vedtaksmyndighet, bør Kartverket, og eventuelt andre, involveres som rådgivende myndighet, selv i saker med enighet mellom partene. Det er slett ikke sikkert at en løsning som kommunene er enig om er en ideell løsning på sikt, eller sett ut fra et landsdekkende perspektiv.

8. Nye kommunenamn skal vere unike

Side 31, avsnitt 5: "*dobbeltnamn*" Kartverket mener at termen "*dobbeltnamn*" bør reserveres for kommunenavn av typen Aurskog-Høland. Når det er snakk om både norsk, samisk og kvensk navn på kommuner, bør termen *parallellnavn* brukes slik det følger av stadnamnlova. Begrepet *parallellnavn* tilsier at kommunenavnet er vedtatt på flere språk, og at alle navneformene er likeverdige, men at de ikke skal brukes i sammenslått form, jf. nyere vedtak om kommunenavn.

Side 31, avsnitt 6: *forskrift av 18. januar 2007 nr. 48*- Kartverket bemerker at korrekt nummer er 47!

"Dermed må kommunenamn fastsetjast av Kongen i statsråd, dvs. ved kongelig resolusjon. Kartverket bemerker at mange kommuner ser ut til å ikke være klar over dette, slik at de tar i bruk *parallellnavn* "ulovlig"!

Kartverket støtter for øvrig departementet i tanken om at nye kommunenavn bør være unike. Det kan føre til misforståelser at to kommuner heter det samme. I så fall bør fylkesnavnet

inntas i kommunenavnet siden vi i dag ikke har like kommunenavn i samme fylke. Vi opererer for eksempel i dag med Nes-Akershus og Nes-Buskerud.

10. Oversikt over framlegga til endringar i lov og forskrift

§ 3. Definisjonar

Kartverket mener at oppstillingen av termene med fordel kunne ha vært alfabetisk. Kartverket mener videre at ordet "omgrepet" i forbindelse med grenseendring bør sløyfes.

Side 34, § 8. Initiativrett

Norges geografiske oppmåling (NGO), var særskilt nevnt blant dem som tidligere hadde egen initiativrett. Dette er etter hvert falt ut. Kartverket jobber imidlertid fortsatt aktivt med å utarbeide forslag til fastsettelse av administrative grenser. Å ha fastsatte administrative grenser er viktig for kommunenes planlegging og for å hindre eventuelle framtidige konflikter om avgifter og skatter. Med henblikk på økt aktivitet i sjøområdene, er det også viktig med fastsatte grenser i havet. Som statlig forvaltningsorgan for administrative grenser er initiativrett til endring av grensene vesentlig. Forvaltningen endrer seg ved framtog av stadig ny teknologi, og det er viktig at forslag om nødvendige justeringer kan fremsettes av Kartverket.

Side 35, § 9. Saksutgreiing, avsnitt 3: Merknad til punktet om bidrag fra statlige forvaltningsorgan. Kartverket har et omfattende grensearkiv over grensesaker, helt tilbake fra ca. år 1870/80 og frem til i dag. Grensearkivet er en meget god kilde til å belyse historikken vedrørende en grensestrekning. Kartverket bør derfor absolutt bidra i en utredningsfase. Selv om Kartverket ikke har noen vedtaksrett i grensesaker, bør Kartverket ha rett til å uttale seg om grenseforslag.

Andre forhold som ikke direkte er berørt i gjeldende inndelingslov

Det er for øvrig også andre innfallsvinkler til endring av administrative grenser enn de som er direkte nevnt i inndelingslova. Det er ønskelig at disse forholdene blir dekket av inndelingslova, eventuelt en annen lov eller forskrift.

Jordskifterettene behandler også saker om eiendomsgrenser mellom eiendommer som er matrikkelført i ulike kommuner. Så lenge administrasjonsgrensen ikke er fastsatt fra tidligere, vil Jordskifterettens vedtak fungere som administrativ grense. Det er derfor viktig at også Jordskifterettene er klar over og tar til følge de prinsipper som skal legges til grunn for fastsettelse av administrative grenser. Slik vi foreslår for inndelingslova, ønsker vi også her å være rådgivende myndighet.

Vanligvis blir Kartverket kontaktet av Jordskifterettene i slike saker, og bedt om å supplere med grenseopplysninger. Det skjer likevel ikke alltid. Vi har et par eksempler på nyere grenser fastsatt av Jordskifterettene, som er blitt unødig komplekse dels grunnet misforståelser. Disse er fylkes- og kommunegrensen Flå/Buskerud og Sør-Aurdal/Oppland på et lite stykke hvor noen øyer i et elvedelta ble ommatrikulert. Et annet eksempel er fylkes- og kommunegrensen mellom Kvæfjord og Sortland på strekningen Sørheia-Løkebergskaret, hvor en dårlig og altfor detaljert digitalisering av grensen ble lagt til grunn for eiendomsgrensene.

Vi har også et eksempel på fylkesgrensen mellom Kongsberg i Buskerud og Sauherad i Telemark, der det var jordskiftesak. Nærmest en tilfeldighet medførte at fylkesgrensen ble endret tilsvarende et areal på 2 km², fordi en person tilfeldigvis eide grunn på begge sider av grensa. Med et pennestrøk ble indirekte fylkesgrensen også endret, uten at verken fylker eller kommuner ble hørt, siden administrasjonsgrensen her ikke var fastsatt tidligere.

Med vennlig hilsen

Anne Cathrine Frøstrup
kartverkssjef

Kopi:
Miljøverndepartementet,
Postboks 8013 DEP
0030 OSLO